

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. An pro scientia conditionarum sit admittenda scientia media?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

rimis ratione scientiæ mediæ contra Antiquorum præsertim Thomistarum doctrinam recens inventæ, & à suis defensoribus acerrimè propugnata, quæ quidem ipsi existimant abstrusissimum prædestinationis Divinæ arcanum, ejusque cum humani arbitrii libertate concordiam unice salvari. Sit proinde

ARTICULUS I.

An pro scientia conditionatorum sit admittenda scientia mediæ?

S U M M A R I A.

1. Divisio futuri conditionati.
2. Quo sensu aliqui Thomistæ negent scientiam futurorum conditionatorum?
3. Admittendam esse evincit sacer textus.
4. Exponitur doctrina scientiæ mediæ.
5. Et opposita Thomistarum.
6. Plures antitheses ex hac oppositione consequuntur.
7. Scientiæ mediæ rejicitur propter implicantiæ objecti.
8. Paritas inter futura absoluta & conditionata.
9. Amplius explicatur & confirmatur.
10. Objectum scientiæ mediæ foret casuale.
11. Hac scientiæ infert præjudicium divina omnipotentia & supremo dominio.
12. Sicut & providentiæ.
13. Subvertit efficaciam gratiæ.
14. Nulla necessitas scientiæ mediæ pro artifice & gubernatore increato.

§. I.

Præsupposita.

Notandum primò. Inter futura conditionata aliqua esse, quæ habent necessariam, vel infallibilem connexionem cum conditione, vel antecedente, veluti, si *Pe. ad penitentium prædeterminetur, penitens, si fuerit prædestinatus, salvabitur*. Ubi eam infallibilis connexionem consequentis cum antecedente tam determinatam veritatem tribuat objecto, quam si esset absolute necessarium, pertinet eorundem cognitio ad scientiam simplicis intelligentiæ. Alia verò sunt contingencia futura conditionata, quæ vel tantum probabilem & conjecturalem connexionem habent cum antecedente, ut, *si hostes exercitus venerint in conspectum, confitentur*: vel planè disparatam, ut *si pede terram pulsaveris, vinces*. Et de istis procedit questio.

Notandum secundò. Quamvis plures ex RR. ut Valquez, l. p. disp. 67. Amicus d. 12. sect. 11. Martini disp. 9. sect. 7. Alarcon. de scient. DEI. disp. 4. c. 4. n. 4. Ariaga to. 1. p. 1. disp. 21. l. 1. in fi. & l. 2. a. 3. imponant Thomistis, quasi negent in DEO scientiam futurorum conditionalium, vel solum conjecturalem admittant, tamen certum esse etiam apud Thomistas (prout in defensionem Thomistarum optime ostendit Illustrissimus Reding q. 5. a. 5. n. 7. & sequentibus explicitis Thomistis, præsertim Mathæo de Ripolis Dominicano, qui ad initium excitatæ de scientiæ mediæ controversiæ scripsit) in DEO dari perfectissimam, certissimamque scientiam quorundamque futurorum conditionalium, quantumcunque disparatorum, ita, ut si quando anti-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

quiores Thomistæ, hanc scientiam vel negarunt, vel vocarunt conjecturalem, id non nisi per ordinem ad causas secundas proximas, & quantum ex vi conditionis intellexerint, teste Jo. à S. Th. & sic exponente Godoyo tr. 4. disp. 34.

Et patet ex pluribus S. Script. autoritatibus: 3. sic enim Ezech. 3. dicitur: *si ad illos mittereris, ipsi audirent te*. 1. Reg. 23. Davidi Dominum consulenti, *an viri Ceilan ipsum essent tradituri in manus Saulis, si ibidem remaneret?* respondit DEUS: *tradent*. 4. Reg. 13. Elisæus ad Joam Regem Israël: *Si percussisses terram quinquies, &c. percussisses Syriam usque ad consummationem, &c.* Matt. 11. *Vatibi Corozaim, ut tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone facta fuissent signa, quæ facta sunt in te, olim in cinere & cilicio penitentiam egissent.* quæ omnia conditionata nisi certò à DEO fuissent cognita, ipsius cognitioni & dictio- ni fallum subesse potuisset, quod implicat ex Tract. de fide.

Accedit ratio, quòd pertineat ad perfectionem, infinitæ scientiæ & providentiæ DEI, ut penetret quascunque etiam conditionatas veritates, quippe quibus tua quoque inest cognoscibilis, utque respondere & satisfacere possit ad quamlibet questionem, quæ etiam de conditionatis crebrò instantur à prudentibus, iis præcipuè, quibus publicæ gubernationis cura incumbit. Non igitur de objecto, sed de medio hujus scientiæ conditionatorum est difficultas ac dissensio inter Molinistas & Thomistas. de quo

Notandum tertio. Scientiæ mediæ nomine intelligi ab ejus defensoribus, ut videre est apud Henao in scient. med. historicè propugnata event. 43. illam DEI scientiam, quæ antecedenter ad omne decretum absolutum ex parte DEI & actus, in ipsa objectiva veritate futurorum contingentium certò cognoscit, quid quælibet causa contingens & libera, si in istis & istis circumstantiis, cum istis & istis auxiliis poneretur, ex propria voluntatis determinatione esset factura. v. g. an Petrus, si audiret hanc concionem, videret hoc miraculum, inde esset convertendus ad penitentiam, quam scientiam dicunt esse necessariam, ut postquam per eandem DEUS exploraverit, quid liberum arbitrium esset facturum, possit deinde discernere talia & talia media, quibus certò perducatur in finem salutis: idèoque prædestinationis certitudinem & gratiæ efficaciam fundant in hac scientiæ mediæ, quam ideo potissimum vocant mediæ, quòd scientiam simplicis intelligentiæ, quæ est possibilem, sequatur, & antecedit scientiam visionis, quæ est de futuris absolutis.

S 2

Econ-

5. Econtrā Thomistā docent, hæc omnia conditionata cognosci certò virtute decreti divini, quo DEUS decernit dare intrinsecè causā contingenti, vel non dare efficacem motionem ad talem operationem, si talis & talis conditio poneretur, quod decretum appellatur absolutum ex parte actūs, quia non est decretum, quod esset & daretur tantum, sed quod revera est, & actu datur; vocant autem conditionatum ex parte objecti, quia in objecto involuitur conditio, si nimirum tali modo objectum se habeat.
6. Quæ sententiarum diversitas in plures antitheses è diametro oppositas dividit scientiæ mediæ defensores, & scholæ Thomisticæ sectatores. Nam illi futuris conditionatis objectivam determinatam veritatem & cognoscibilitatem à Divino decreto prædefiniente independentem tribuunt: isti impossibilem esse contendunt. Illi per scientiam mediā gratiæ sufficientem jam & efficaciam unice salvati volunt: isti ut impossibilem sic & inuilem, imò efficacis gratiæ destructivam arguunt. Illi certitudinem Divinæ providentiæ & prædestinationis supra scientiam mediā inniti: isti per scientiam mediā everti asserunt. Illi hæc velut sacrā anchorā humani arbitrii libertatem salvati: isti in suo primo principio, nempe voluntate Divina præfocari clamitant. Illi à decreto efficaci scientiam antecedente fatale jugum humanæ voluntati imponi timeant: isti hoc ipsum decretum tanquam omnis nostræ libertatis & contingentiæ fontalem originem adorant. Illi ex decreti prædefinientis, isti ex mediæ scientiæ admissione Divinæ sanctitatis periculum & denigrationem deducunt, &c.

§. II.

Rejicitur scientia media rationibus Theologicis.

7. **CONCLUSIO.** *Scientia media tanquam implicatio non est admittenda.* Ita non tantum Discipuli D. Thomæ, sed etiam Scoti relati à Mastro, Smiling alisque.
- Ratio est primò à priori. Illa scientia implicat, cujus objectum implicat; sed implicat objectum scientiæ mediæ: ergo implicat scientia mediæ. Minor prob. Objectum scientiæ mediæ foret futurum conditionatum præsuppositum omni libero decreto DEI: sed hoc implicat: quia implicat aliquid esse futurum, antequam sit formale constitutum & determinativum ad esse futuri: sed tale futurum poneretur, priusquam ponitur formale constitutum in esse futuri, eò quod præsupponeretur libero decreto DEI, quo solo res constitui in esse futuri, priori disputatione latè probavimus.
8. Nec est in hoc ulla disparitas inter futura absoluta & conditionata: quia ita se habet decretum conditionatum (objectivè seu virtualiter & ex parte objecti, non ex parte actūs tale) ad futuritionem conditionatam, uti se habet decretum absolutum ad futuritionem absolutam: partim quia quæcunque argumenta probant implicentiam futuritionis absolutæ ante actuale decretum DEI: eadem probant implicentiam futuritionis conditionatæ: partim quia omnis veritas propositionis

conditionatæ est reducibilis ad veritatem propositionis absolutæ. E. g. ista conditionalis si Petrus fuerit positus in his circumstantiis, consentiet, reducit in istam: Petrus in his circumstantiis positus consentiet. Unde sicut implicat determinata veritas & cognoscibilitas propositionis absolutæ de futuro contingenti independentem à determinatione divinæ voluntatis; ita similiter implicat determinata cognoscibilitas & veritas propositionis conditionatæ de futuro contingenti.

Explicatur magis & confirmatur nostra ratio. Non minùs futura conditionata ante decretum divinum latent in sinu puræ possibilitatis, quam futura absoluta, & quidquid pro illo signo concipitur, tam est indifferens ad esse conditionatum, quam absolutum: ergo tam est impossibile à DEO pro illo signo aliquid cognosci conditionatè futurum, quam est impossibile cognosci absolute futurum.

Confirmatur secundò. Non est assignabilis determinatio actualis, quæ ab æterno extrahat res purè possibiles à statu indifferentiæ & possibilitatis ad statum futuritionis conditionatæ, easque reddat cognoscibiles, quàm actualis determinatio divinæ voluntatis: ergo ante illam nihil est & cognoscitur conditionatè futurum. Antecedens constat ex infra cit. S. D. 1. p. q. 16. a. 7. ad 3. & inde pater, quia possibilia indifferentia ad esse & non esse se ipsa ad esse actuale determinate non possunt; nec aliud est determinativum ab æterno, quàm voluntas DEI.

Confirmatur tertio. Si futura conditionata haberent veritatem objectivam antecedentem actuale decretum DEI, jam non essent liberè & contingenter, sed necessariò futura: consequens est absurdissimum. ergo. Sequela liquet ex dictis: quia, quod est futurum ante radicem omni contingentiæ & libertatis, nempe ante voluntatis divinæ decretum; ex ipsa enim voluntate divina, inquit S. D. tanquam causa præfundente totum ens, & omnes ejus differentias, originantur necessitas & contingentia in rebus. l. 1. perih. le. 14. ergo. Adde, quòd illud omne rebus necessariò convenit, quòd ipsis ex se, & ex natura convenit: sed prædictis futuris futuritio ex se & ex natura convenit: conveniret quippe non ab extrinseco, sed ab intrinseco: cum ante primam causam nulla alia esse & supponi possit: ergo iis necessariò conveniret futuritio.

Ratio est secundò. Impossibile est aliquid esse casualiter futurum respectu DEI: sed ejusmodi futura conditionata forent casualiter futura respectu divinæ scientiæ & providentiæ. Major est certa ex Boëtio dicente: *nihil casui nihil remeritati licet in regno divine providentiæ*, & ex D. Aug. l. 83. qq. q. 24. & D. Th. infra q. 22. a. 2. prout deinceps dicitur. Minor probatur: quia hoc est casuale & fortuitum respectu alicujus causæ, quòd fit præter intentionem ipsius: sed ejusmodi futura forent præter intentionem DEI, eò ipso, quia forent futura pro priori ad actualem voluntatem DEI: ergo respectu DEI forent casualia.

§. III. Ab.

§. III.

Absurda, quae sequuntur ex parte DEI.

Primò. Hec scientia tollit à DEO attributum omnipotentiae & dominiū absolutissimi, & rationem causā primā. Probatur assumptum. Ad perfectionem divinā omnipotentiae, dominiū, & primā causalitatis pertinet, ut omne ens creatum & ab alio ab ipso immediatē dependeat, utque (juxta D. August. statim referendum) possit liberrimē disponere de humanis voluntatibus, quicquid & quānam vult: sed hoc tollitur per scientiam mediā: siquidem per hanc futura determinatio humanā voluntatis in his & his circumstantiis, est futura pro priori ad omnem actualem causalitatem & voluntatem DEI: nec DEUS per suam omnipotentiam potest facere, ut Petrus positus in his circumstantiis, sub quarum conditione DEUS ipsum consenturum per scientiam mediā prae-suppositivē ad suā voluntatis determinationem praevidit, actu non consentiat; quomodo ergo ipsius voluntas erit omnipotentissima? quomodo illa determinatio voluntatis sic praevidit eritens ab alio? quomodo ipsa DEL voluntas erit primum liberum, si praevidetur libera determinatio futura independentē à voluntate DEI?

Confirmatur. De ratione divinā omnipotentiae est, ut possibilia in esse possibili ab ipsa dependant, & ab ipsa denominationem possibilis accipiant: ergo etiam est de perfectione divinā omnipotentiae, ut futura ab ipsa in esse & denominatione futuri dependant, sed hoc non fit ab omnipotentia ut indeterminata, ergo ut determinata per decretum voluntatis divinā.

Secundò. Hec scientia derogat perfectioni divinā providentiae & scientiae, quia primò facit, ut aliqua respectu DEI sint casualiter futura, ut in secunda probatione ostendi: secundò: sicut est de ratione primae & universalissima causa, ut nullus sit effectus, qui non cadat sub efficientiam ipsius; ita est de ratione summā & universalissima providentiae, ut extra se nullus sit eventus à se providendus, qui non cadat sub providentiam ipsius: sed futura conditionata, quatenus sub sunt scientia mediā, non cadunt sub providentiam DEI ergo. Minor prob. In principiis scientiae mediā DEUS non potest liberē providere & disponere de libero consensu Petri, nisi dependentē à praevisione ipsius conditionatē futuritionis: ergo ille consensus praevisus sub statu conditionato non cadit sub DEI providentiam: cum enim sit prae-suppositus ipsi providentiae, non est magis DEO liber, quā scientia ipsius.

Tertiò. De ratione summā & universalis provisionis est summa perfectissima independentia in operando & dirigendo: sed scientia mediā hanc destruit; quia si DEUS aliquid efficaciter velit decernere circa actus liberos creaturarum, non potest prius absolutē decernere, quā praevidit futurum in statu conditionato; v. g. si Petrum velit efficaciter inducere in consensum, non alio modo poterit hoc praestare, quā ut decernat illum ponere in iis circumstantiis, in quibus praevidit ipsum consenturum; in quibus circumstantiis si

ipsum non poneret, suā intentionem minimē conlequeretur. Et sic summa DEI providentia non esset sumē independentis, sed potius ipsa res providenda forent independentes à divina dispositione, quia eidem in statu conditionato prae-supposita: Ipsa verò DEI providentia è rebus ipsis prius expiscari & explorare deberet, quid sibi esset disponendum.

Quartò. Summa imperfectio divinā scientiae foret, mensurari à rebus: (ut enim supra dictum, hoc pertinet ad imperfectionem humanā scientiae, quod mensuratur à scibili) cum ipsa debeat esse causa rerum, easque ceu scientia artificis & summi provisoris dicere & mensurare, sed ex scientia mediā mensuraretur. Nam tunc scientia mensuratur à rebus, quando ratio sciendi est in rebus, atqui ratio sciendi futura conditionata foret in rebus; nam v. g. ratio sciendi determinationem creatam humanā voluntatis non est alia, quā ipsa determinatio humanā voluntatis, ut conditionatē futura: (neque enim quā talis contineri potest in divina essentia, priusquam ista sit per voluntatis suae decretum determinata) adeoque scientia mediā certitudinem & mensuram suae veritatis acciperet ab ipsa re creata, nempe determinatione humanā voluntatis, quae est ipsissima sententia Fausti Rhegiensis D. Augustino adversantis, & cum aliis semipelagianis l. 2. c. 2. dicentis: *magis de origine voluntatis humane genus praescientiae derivari, & hanc DEI praescientiam de materia humanorum cordium sumere exordium, &c.*

Tertiò. Hec scientia mediā tollit efficaciam gratiae, qualis nobis per scripturas, Concilia, PP. commendatur, quia haec non in firmitatem divinā voluntatis, sed imbecillitatem humanā voluntatis semetipsam in his & his circumstantiis determinantis refunditur: tollitur quoque infallibilitas divinarum promissionum, utpote quae finaliter in niteretur praescitae determinationi humanā voluntatis, potius quā divinā, prout ex autoritate D. August. mox referenda patebit: discretio quoque unius ab altero in negotio salutis aeternae non in efficaciam gratiae Divinae, sed humani consensus conditionatē futuri primordiallyter reduceretur, de quo alibi plura.

Dices: Ita se habet providentia DEI respectu rerum creaturarum, sicut scientia artificis, & gubernatoris Reipubl. sed iste non prudenter aggrederetur aliquid opus, nisi prius per scientiam conditionatam exploraret, quem effectum ista, vel illa mediā sint habitura sub his & his conditionibus in ordine ad finem intentum: ergo etiam DEUS tanquam perfectus rerum omnium provisor prius per scientiam mediā explorat, quemnam effectum quodlibet medium sit habiturum, priusquam ad illud efficaciter decernendum progrediatur.

Resp. neg. min. Nam ad prudentem electionem & determinationem mediorum sufficit per absolutam scientiam praenoscere rerum agendarum naturas, inclinationes, possibiles combinationes, subordinationes, distinctiones, &c. quod DEUS per scientiam simplicis intelligentiae sufficienter obtinet: scientia verò mediā, cum non ex se,

sed ex eventu omnia disceret, cæco modo & ignorantiam voluntatem DEI dirigeret. Alia argumenta ab autoritate vel libertate petita in sequentibus occurrunt. Nunc utrum hæc scientia sit S. Scr. SS. PP. D. Th. & rationi conformis videamus.

ARTICULUS II.

An scientia media sit conformis S. scriptura?

SUMMARI A.

1. *Negativa probatur à multiplici doctrina S. Script.*
2. *Et ex scientia futurorum contingentium sub conditione disparata.*
3. *Conditionales propositiones non patiuntur se explicari per concomitantiam.*
4. *Achilles Adversariorum de Corozaitis.*
5. *Refellitur.*
6. *Ad mentem Apostoli & D. Augustini.*
7. *Exponitur locus e libro sapientia.*

§. I.

Negativa Statuitur.

- I. **CONCLUSIO.** *Scientia media non bene coheret cum Sacra scriptura.*

Probatur primò. S. Scriptura affirmat absolutissimum DEI in nostras liberas voluntates & actiones dominium; supremam in efficiendo & prædefinendo, quicquid vult independentiam & libertatem; universalem ejus in omnia providentiam; prædestinationem certam non tantum certitudine scientiæ, sed etiam causalitatis; intrinsicam gratiæ virtutem & efficaciam: sed hæc omnia per principia scientiæ mediæ imminuuntur: ergo scientia media non est conformis doctrinæ S. script. Majorem æquè ac minorem partem ostendimus; partim in decursu & ubi de decretis efficacibus agemus, videbimus.

2. Probatur secundò. Juxta principia scientiæ mediæ non esset medium certò cognoscendi futura contingentia sub conditione disparata: sed hoc repugnat S. script. in qua habemus DEUM futura sub conditione disparata enuntiasse, adeoque certò cognovisse. veluti 4. Reg. 13. *si terram percussisses quinquies aut sexies, sive septies, percussisses Syriam usque ad consummationem.* Sequela probatur: ut hæc futura contingentia certò cognoscerentur, deberet certò cognosci illorum connexio cum conditione disparata: atqui hæc certò cognosci nequit, nisi ex determinatione divinæ voluntatis, cui tamen scientia media secundum Adversarios præsupponitur: ergo etiam juxta principia scientiæ mediæ hæc futura certò cognosci non possunt. Minor prob. hæc conditio eo ipso, quòd sit disparata, ex se nullam habet connexionem cum futuro: ergo illam tantum debet accipere à causa extrinseca, nempe DEO: sed DEUS non nisi per liberam suam determinationem est causa ad extra, ergo.

3. Respondebis cum Amico per particulam si posse denotari solam concomitantiam, non autem illativam connexionem: & hanc cognosci à DEO. Verum hæc responsio efficaciter refutatur tum ab illustrissimo Reding l. cit. n. 8. tum à Godoyo citato n. 61. Nam primò, quòd duo simul existant,

non sequitur, quòd unum existat dependenter ab alio, ut si dicam: Petrus & Paulus current, non sequitur, quòd Paulus currat sub conditione Petri currentis; atqui conditionalis propositio importat dependentiam futuri à conditione. Secundò, sensus copulativus facit sensum absolutum, unde si hæc propositio, si Joas quinquies terram percussisset, percuciet Syriam usque ad consummationem, tantum significaret concomitantiam, tunc foret iste sensus copulativus & absolutus: Joas quinquies percuciet terram, & percuciet Syriam, &c. in quo sensu constat propositionem esse falsam, cum neutrum eventurum fuerit, ergo neque sub hoc sensu futura sub conditione disparata essent certò cognoscibilia.

§. II.

Respondetur ad objectiones.

Obijciunt illud Matth. 11. *Ve tibi Corozaim, & ve tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone facta fuissent virtutes, quæ facta sunt in vobis, olim in cilicio & cinere penitentiam egissent.* Videt ergo DEUS futuram conversionem Tyriorum sub conditione, si hæc signa apud illos faceret, quæ fecit apud Corozaitas: atqui non vidit hanc futuram penitentiam conditionatam in decreto prædestinativo: aliàs inanis fuisset exprobratio & reprehensio Judæorum, siquidem prona fuisset ipsorum responsio: si nos Tyriis pares fecissemus in præordinando & prædestinando ad penitentiam, etiam nos fuissetis acturi penitentiam: cur igitur nos non similiter præordinasti, ac prædestinasti? ergo videt DEUS futura conditionata in ipsa objectiva veritate futurorum per scientiam mediæ.

Ad hunc Achillem defensorum scientiæ mediæ paucis respondeo negando subsumptum, ejusque probationem. Juxta enim fuit reprehensio Judæorum, eò quòd in auxiliis sufficientibus, vi quorum potuissent converti & agere penitentiam, pares fuerint cum Sydoniis, & cum potuissent penitere, propriæ voluntatis malitiâ penitere noluerunt.

Nec refert, quòd Judæi & Sidonii fuerint im- pares in decreto præordinante & prædefiniente: hanc ipsam quippe inæqualitatem, quam modò obijciunt Adversarii, jam Apostolus sibi objecerat Rom. 9. cum enim dixisset: *Cujus vult, DEUS miseretur, & quem vult, indurat,* statim subiungens sibi obijcit: *dicos itaque tibi, quid adhuc quaritur? (hoc est interprete Corn. à Lap. cur DEUS adhuc conqueritur, & succentet impiis, cum ipse non dederit illam efficacem misericordiam, cujus voluntati nemo resistit) & nequaquam recurrit ad refugium scientiæ mediæ, sed ad*